

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespunzătoare pentru publicare se trimit redacției.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 7150/1909.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Buteni** se publică concurs cu termen de **45 zile**, computate dela prima zi, ce urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Buteni:

a) sesiunea apartinătoare parohiei protopresbiterale, precum și uzufructul unui intravilan parohial gol;

b) birul parohial;

c) stolele legale;

d) întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat:

a) Retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma, ce o va stabili sinodul eparhial;

b) birul protopopesc dela preoții din tract, câte 10 cor. dela fiecare preot;

c) diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale;

d) spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878;

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suportă protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să subștearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de calificare, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au calificarea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 11/24 februarie 1910.

Consistorul gr.-or. român
din Arad.

Nr. 8308/1909.

Concurs.*)

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Chișineu** se publică concurs cu termen de **45 zile**, computate dela prima zi ce urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Chișineu:

a) sesiunea apartinătoare parohiei protopresbiterale și competența de pășune după acest pământ;

b) birul parohial;

c) stolele legale;

d) întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II Din protopresbiterat:

a) Retribuția dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma ce o va stabili sinodul eparhial;

b) birul protopopesc dela preoții din tract, câte 10 cor. dela fiecare preot.

c) diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale;

d) spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878;

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suportă protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să subștearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de calificare, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au calificarea recerută a reflectanților la parohiile de clasa prii. I, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 11/24 februarie 1910.

Consistorul gr.-or. român
din Arad.

*) **Notă:** Din concursul publicat în Nr. 10 din 7/20 martie din greșală a rămas afară dintre emolumente „stolele legale“.

Pentru „Revista Preoților“.

Preasfințitul nostru episcop diecezan a fost cel dintâiu, care a aprobat și dat binecuvântarea la apariția »Revistei Preoților«, în mod ostentativ afișată în fruntea acelei reviste.

Acest generos gest al episcopului diecezan a fost o încurajare la lucrul început de grupa preoțimei constituită în comitet de redacție. Mai mare distincție din partea arhierelui n'a ajuns nici pe o întreprindere preoțească din dieceză. Încurajarea și binecuvântarea însă a sunat pe „*duhul păcii*“, celce închiagă inimile oamenilor și întărește temelia bisericii. Confrații dela »Revista Preoților« au încassat binecuvântarea, dar n'au răspuns contravaloarea binecuvântării: *duhul păcii* ci face colportagiu de știri culese și direse spre învrăjbirea bisericii. Noi ca mai experți, am fost făcut atenți pe confrății noștri, să lase tășurile din discuțiuni, dar se vede că cuvântul nostru n'a fost luat în socotință, sperăm însă, că prin demersurile luate pentru restabilirea adevărului, se vor convinge confrății dela Revistă, că unde duc culegerea și diregerea știrilor necontrolate. Din partea oficioasă s'a trimis »Revistei Preoților« următorul avertisment:

Onorată Redacțiune!

La adresa Ven. nostru Consistor și a Preasfințitului nostru Arhieriu diecezan, s'a publicat în Nr. 7 al »Revistei Preoților« următoarele învinuiri și anume, că: 1) unui cleric de clasa a treia, afirmative nepot de Episcop, i-s'ar fi dat îndreptățirea de a putea reflecta la parohii de clasa primă; 2) că la concursul pentru îndeplinirea unei parohii, Consistorul și-ar fi pus candidat oficios; 3) că ajutorul de întregire a dotației preoțești Inaltul guvern, l-ar fi pus la dispoziția consistorului la începutul lui ianuarie și 4) că Preasfințitul ar ține la curtea sa husari, care tractivează cu preoții corăspunzători numelui său.

Dupăce toate aceste imputări sunt lipsite de orice adevăr, și iscodirea și publicarea lor nu poate fi altceva decât o intențiune vădită de a sguduî încrederea clerului și a poporului în corectitatea și legalitatea procedurii superiorității diecezane și astfel a discredită Venerabilul nostru Consistor și pe Preasfințitul nostru Arhieriu diecezan înaintea publicului, poftim onorata Redacțiune se publice în loc de frunte, că pentru rectorziunea acelor neadevăruri, forul competent a luat dejă măsurile legale.

Despre cauzele rezultatului nemulțămitor al catehizării în școalele populare.

Fragment din dizertația cetită în conf. pastorală-catih. din protopopiatul Timișorii la 13/26 nov. 1908, de preotul David Voniga.

Designat din oficiu a ține în aceasta conf. pastor.-catihetică o dizertație din domeniul teoretic al catehizării, în următoarele voi încercă a răspunde însărcinării ce mi-s'a dat — de a arăta adecă: „*Cari sunt pedecile neatârătoare de preoțime, ce stau în calea rezultatului bun al catehizării?*“

Aceasta este chestiunea, la care a răspunde franc și conștientos — nu e lucru ușor, ba ar fi chiar o încercare riscată și foarte ingrată.

A răspunde scurt și franc, că atari pedeci *nu există* — și cu aceasta a declară că mi-am împlinit misiunea — la sigur că aș fi desmințit de referințele noastre și de însași realitatea, pe care se bazează opinia generală și convingerea preoțimei catehizătoare relativă la motivul din care s'a născut chestiunea prezentată spre declarare. Iar a răspunde sincer și demănantul a pune degetul pe toate ranele din cari ies miasmele ce alterează și slăbesc ori-ce însuflețire și râvnă: vă mărturisesc sincer că n'am curaj. Sentințele despre grăirea adevărului s'au născut din esperințe foarte costisitoare!

Mă voi încercă însă, în celea mai generale liniamente, a arăta, că cari *pot fi* cauzele rezultatului nemulțămitor al catehizării atât din partea preotului cât și celea neatârătoare de el.

*

I.

Împrejurarea că subiectul conferinței mele este determinat, nu mă va împedeca a raportă răspunsurile mele — în legătură cu subiectul temei — și la misiunea pastorală a preotului în accepțiune mai vastă, și cu atât mai vartos nu, căci misiunea preotului, ca catihet în școală, are același scop ce-l are misiunea lui ca păstor sufletesc în biserică și respective în parohie adecă: înzestrarea ascultătorilor cu cunoștințele descoperirii Dzești; întărirea lor în credință și în simțăminte morale și indemnarea lor la viețuire corăspunzătoare învățăturilor evanghelice și voinței lui Dzeu.

Când Mântuitorul Hristos a instituit statul preoțesc, a designat totodată și datorințele acestui oficiu. — Pe apostolii săi i-a trimis ca să continue opera mântuirii începută de Dînsul; i-a trimes ca să fie *lumina lumii* și sarea *pământului*. Va să zică: oficiul preoțesc *nu consistă numai în săvârșirea serviciului*, ci și întru împlinirea tuturor acelor datorințe de *învățare și de luminare, de îndreptare și de conducere, dela cari atâră succesul întemeerii împărăției lui Dzeu pe pământ.*

Și acestea datorințe, preotul, ca trimes al lui Isus Hristos le împlinește *față de cei mici, ca catihet întocmai așa, ca față de cei mari, ca păstor sufletesc și*

ca povățuitor spre bine al taturor acelora, cari prin credință și prin învățăturile evanghelice vor să se mântuiască.

Problema nu e ușoară — și preotul numai așa o va putea deslegă cu succes, 1.) dacă va avea *vocațiune și însuflețire* pentru oficiul său. — E temerar a lua cariera preoțească fără aceasta merinde bogată și sftă — și e trist, când preotul numai la mijlocul carierei sale obsearvă, că *dispozițiunea lui subiectivă nu e în armonie cu vocațiunea lui obiectivă*, adeca când trebuie să recunoască însuș că și-a greșit cariera. 2.) dacă va posede un studiu special și cunoștințe temeinice; căci preotul fără știință și fără cunoștințe speciale e *incapabil* pentru împlinirea conștiințioasă și cu succes a misiunii sale. Iar fără de cultură corăspunzătoare oficiului său și stării sale sociale: este și rămâne un factor fără valoare în ordinea lumii morale; — și 3., dacă își va sti perpetuă perseveranța activității sale între ori-ce fel de împrejurării. —

E adevărat că preotul își poate câștiga acestea bunuri în teologie, unde ceice se pregătesc pentru oficiul preoțesc se și inzestrează cu merindea cea necesară a cvalificației speciale și a cunoștințelor trebuincioase spre a-și putea împlini cum se cade oficiul și misiunea. — Dar celor cvalificați le mai rămâne un teren foarte întins, prin care școala nu are vreme și nu-i poate conduce. Li-a dat însă lumina cunoștinței și a mijloacelor trebuincioase, ca însiși ei să-l percurgă cu zăl și cu diligență și să culeagă d'acolo spice bogate de *învățături*, de *cunoștințe* și de *experințe*.

Să nu li-se facă însă supărare acelora, pe cari îi poate privi subversiunea, că în acest punct nu prea ne împlinim datorințele noastre morale privitoare la cultivarea facultăților și la hrănirea sufletului nostru prin mulțumirea științei și a cunoștințelor câștigate în școală.

Sunt mulți preoți, cari în școală au învățat cu ambiție și cu rivnă aleasă pentru obținerea calcurilor și a testimoniuului eminent, mai apoi pentru câștigarea cvalificației de cl. primă, — dar eșind în viață și pășind pe terenul datorințelor impuse de oficiu și de misiune: au uitat să ducă cu sine și *ambiția și rivna laudabilă* cu cari se distingeau odinioară întru producerea de merite mai puțin prețioase decât celea ce le-ar putea produce ca lucrători în economia de mântuire a sufletelor încredințate purtării lor de grije — și din cari se naște apoi și se desvoaltă din-ce în-ce tot mai mult și capabilitatea preotului pentru oficiul său și pentru misiunea ce-o are atât în Biserică, cât și în școală și'n parohie. —

Darul inspirațiunii s'a pogorit numai asupra apostolilor, iar nu și asupra noastră. Și aceasta e mare deosebire. Noi trebuie ca locul aceluia să-l suplinim prin *zel perseverant*, prin *studiu necurmat*, prin muncă neobosită și adeseori chiar și prin jertfe de multă trudă și abnegație, căci de unde nu: înzădar vom căută afară de noi cauzele cari ne împedecă în activitatea

noastră rodnică de păstori și părinți sufletești atât a credincioșilor adulți cât și a filor minori ai sftii noastre biserici.

Și *dacă* pe terenul misiunii catihetice a preoției noastre se poate constată, în genere, un rezultat neîndestulitor, după a mea părere individuală — dar mult puțin întemeiată pe experiențe și pe convingeri — cauza, în mare parte nu poate fi altă decât *lipsa de însuflețire pentru aceasta specie de activitate pastorală* care lipsă de însuflețire pe lângă *alte cauze din cari* — admit că se va naște: se naște de sigur și din aceea stare pasivă a spiritului nostru, ce se numește *trândăvie spirituală și trândăvie morală* și care stare dacă nu va putea face pe preot inapt sau incapabil pentru oficiul său: de sigur că îl va face *indispus și neconștiințios* întru împlinirea datorințelor sale.

În aceasta digresiune am arătat cauzele asupra cărora chestionarul nostru deși nu se estinde, dar la tot cazul, că acolo unde obvin, vor fi ca pedeci destul de mari în calea instrucțiunii relig.-morale prin catehizare. —

* * *

II.

Trecem la adevărata problemă. Să arătăm adecă cauzele *neatârănătoare* de preoție ale rezultatului nemulțumitor ce se constată în activitatea noastră catihetică.

Acesta ar fi cel mai potrivit privilegiu P. On. conferință, a ne deschide inimile și cu sinceritate sftă vorbind, să arătăm, dacă avem, motivele ce ne espiră însuflețire și cauzele, dacă le avem, cari ne slăbesc devotamentul cătră oficiu și zălul întru împlinirea datorințelor.

E vorba, că învățământul relig. în școlile noastre populare nu arată rezultat mulțumitor. Cel puțin aceasta se poate presupune, de vreme-ce autoritățile noastre eruează pedecile și resp. cauzele cari împedecă pe preoți întru împlinirea cu rezultat mai bun a misiunii lor de catiheți. —

E semnificativ că rezultatul nemulțumitor se arată acuma când catehizează preoțimea! Când catehizarea în școlile populare o făceau învățătorii în cadrul *oficiului lor de învățători*, care oficiu pentru ei este condiție de trai și de existență: nu se căutau pedeci și cauze... Și e interesant că se eruează numai pedecile *neatârănătoare* de preoție, cari, deși sunt destule și fără indoială întemeiate și grele dar totuși dispar aproape cu desăvârșire față de celea arătate numai așa per tangente în partea primă a acestei conferințe și cari cu adevărat că atârnă numai dela preoțimea catehizătoare.

Să vedem dar cari sunt cu adevărat și cari se pot considera de pedeci destul de mari și întemeiate ce i-se pun preotului catehizător în calea producerei unui rezultat mulțumitor în misiunea sa de catihet și a căror ființă și delăturare nu atârnă dela dânsul?

La acest punct P. On. conferință trebuie să fac o mărturisire. — Mi-am precizat problema, dar vă declar

că nu o voiu rezolvi nici așa cum aş dori eu s'o rezolvez și nici așa după-cum ar aștepta poate P. On. conferința. — Despre acestea pedeci și respective cauze — vă mărturisese sincer — că în cadrul acestei conferințe, cu toate că mi-se impune datoria, nu sunt dispus a a vorbi mai pe larg și a le arăta în special și cu d'amănuntul. — A pune degetul pe ranele din cari ies miazmele ce alterează și slăbesc însuflețirea preotului pentru cauza și rîvna lui întru împlinirea cu suflet și cu inimă a datorințelor sale: ar fi o încercare foarte ingrată. Sentințele despre grăirea adevărului s'au născut din esperințe foarte costisitoare.

Și acestea cauze sau pedeci, Dlor, își află temeiul în acelea referințe ingrate de viață ale preotului român, cari după natura lor și după efectul ce-l au asupra spiritului și a dispoziției sufletești, cu adevărat să pot conzidera ca cauze intemeiate, ca pedeci grele și neatârnoate de preot, cari îl împedecă întru împlinirea cu suflet și cu inimă a misiunii sale sfte de învățător și de moralizator al poporenilor săi.—

Astăzi, când referințele de viață și spiritul stăpânitor, cu toate pretențiile și înclinările lor, sunt atât de ingrate: ori-ce oficiu, împreună cu toate datorințele sale este totodată și carieră de viață pentru cel ce îl poartă. Iar cariera este acel teren și respective sferă, în care omul lucrează, și își împlinește datorințele, ca să poată beneficia condițiile de trai și de existență ce i-le poate asigura în schimbul capitalului de muncă spirituală ce-l depune pentru limbele de obște.

E opinie generală, ba chiar credință a preoției că instruirea credincioșilor în cunoștințe relig.-morale, cu adevărat că a fost și este datoria preoților impusă de oficiul și de misiunea lor pastorală, dar numai în sîmul bisericii, în serviciul căreia este pus preotul, iar nu și în sîmul altei instituțiuni, în care altor elemente și altor factori li-s'a dat teren de misiuni. — Și dacă se reclamă ajutorul preotului la împlinirea misiunii ce o are școala, preotul, ca păstor sufletesc, ca învățător și ca luminător al creștinilor credincioși — nu va denega serviciul său față de minorii, pentru a căror educație s'a înființat și se susține școala ca instituțiune separată și cu separată sferă de activitate și de misiune. — Dar, pledează mai departe opinia generală a preoției — dacă ne mărturisește chiar și scriptura că „vrednic e sluga de plata sa“: acest adevăr se impune a fi recunoscut mai vîrtos astăzi, când referințele de viață și lupta cea grea ce trebuie s'o poarte preotul pentru traiul și existență, nu prea se asemănă cu referințele de viață ale sfinților Părinți și Apostoli, la cari s'ar face provocare — astăzi, la tot cazul, cu mult rizic. — Apostolia astăzi nu se mai poate face nici dsculți și nici fără merinde. O îmbrăcăminte necorăspunzătoare te declară de moji și de om decăzut; iar din mila altora a trăi e păcat și rușine.

Apostolii aveau darul inspirațiunii, — și nimenea nu i-a constrâns sub acuza de „inapoiți în cultură“ și sub pedeapsa „disprețului societății civilizate,“ ca să țină pas, cu evoluția vieții publice și să țină cont de petențiile și de spiritul timpului... Ei, dar noi preoții de astăzi, trebuie înșine să ne câștigăm darul, luptând cu multe ispite și greutăți, prin cari tăria sufletească a Apostolilor n'a fost pusă la probă.

Apostolii erau simplii pescari; preotul de astăzi trebuie să fie om *calificat cu știință și cu cultură solidă*. Poziția lui socială pretinde a fi egală cu poziția socială a altor bărbați evalificați și cu sferă de activitate spirituală. Și toate acestea: evalificația, știința, cultura individuală, poziția socială, cu toate pretențiile ei, dela cari preotul sub „culpa et poena“ nu se poate subtrage. Apoi grijile familiare, *economia de câmp* (aceasta e temeiul și condiția preotului rom. ortod) și altele: sunt o mulțime de ramuri nutrite și răzimate de o modestă tulpină, a cărei putere de viață stă în raport invers cu mulțimea cracurilor, a căror esistență atarnă dela dinsa.

La acest loc putem accentua în special și împrejurarea desavantajioasă, că preotul român — în același timp și în același loc trebuie să fie *și preot și plugar, adevărat și ofician și lucrător de pământ*. Va să zică: *la altar și — la plug, pe amvon și — la boi!!* deși în ordinea vieții omenești și în ordinea morală a lumii, — chiar și după cuvintele scripturei — *la doi domni nimenea nu poate slugi cu aceea inimă cu aceeaș credință*. Și dacă preotul ar putea fi și *preot bun* (și trebuie să fie, căci altmintrelea nu ar fi demn) și *econom bun* (și trebuie să fie, căci altfel din ce va trăi?), aceasta ar fi o virtute ce trece peste măsura cea omenească. Decât că oamenii fie, chiar și preoți, nu pot produce astfel de virtuți și astfel de minuni. — Că pentru care va inclina mai mult preotul, și că pe care datorință o va neglija mai curând, nu trebuie s'o spunem. Destul dacă știm, că condiția muncii tignite și a activității rodnice este traiul fără griji, fără lipsuri și fără nevoi.—

Ar trebui să mai arat și alte cauze, de altă natură, cari slăbesc însuflețirea și rîvna preotului în misiunea sa pastorală și catihetică; dar fiindcă acestea își au temeiul lor în împrejurări și referințe de natura celor ce li-se zice „nolli me tangere,“ de astădată prefer și eu — din respect față de „cauzele ce avem a le erua“ — a nu mă atinge de ele. —

Cuore

(Inimă de copil)

Edmondo De Amicis, un scrietor renumit în literatura italiană prin mai multe scrieri prețioase ale sale dă sub acest titlu un op de mare valoare privit mai ales din punct de vedere a educațiunii copiilor și a formării și desvoltării caracterului lor încă din școala elementară începând.

Dacă nici n'ar mai fi scris altceva, această carte e de ajuns să eternizeze, să facă neperitor numele autorului.

Că ce efect a produs ea se vede din multele ediții (cam vre-o 350) ce a trebuit să-le edeie autorul, tradusă fiind mai în toate limbile europene. În românește meritul traducerii îi revine lui Traian G. Stoinescu, cunoscut în literatura română ca bun traducător potențându-și renumele său literar și prin un volum de poezii. Prin această traducere G. Stoinescu a înmulțit numărul cărților de valoare din „Biblioteca pentru toți” de altcum destul de bogată în alte felii de scrieri, dar cam săracă în scrieri de acest soi, dând astfel plăcută ocaziune publicului cetitor a-se delecta în citirea și studiarea unei cărți bune și plină de sfaturi și învățături părintești edificatoare și indispensabile pentru creșterea copiilor și a formării caracterului lor.

În prefață ne spune autorul „această scriere s'ar putea intitulă mai bine: Povestea unui școlar scrisă de un școlar din clasa III-a unei școale primare din Italia”. Și cu drept s'ar putea numi așa pentru că în treagă scrierea nu e altceva decât o simplă dar frumoasă și instructivă povestire, în care un mic școlar italian din școala elementară enarează în șir cronologic adevărat zi de zi tot ce se întâmplă cu el și în jurul lui, în școală între colegi, acasă și între părinți în decursul unui an școlar. Își notează dela începutul până la finea anului toate momentele mai însemnate de cari cu plăcere își aduce aminte. E interesant a vedea aici modul de cugetare și cercul de cunoștință destul de larg a unui elev din școala elementară. Cum anume descrie Enrico, acest băiat, impresiile ce le-a avut când după 3 luni de ferii și recreare cu puteri reînprospătate și înnoite vine însoțit de mamă-sa la școala Baretii spre a-se înscrie în cl. III-a elementară. Cu plăcere face cunoștință cu colegii cei noi, cari sunt foarte mulți față de cei vechi, cu cari împreună petrecuse deja 2 ani de școală. Cu duiosie și mare părere de rău trebuie să se despartă de profesorul lui vechiu, pe care îl iubiau toți ca pe un părinte. Numai mai târziu când se convinge că și acest nou profesor are o inimă tocmai așa de bună și o iubire tocmai așa de mare ca și cel vechiu, numai atunci încep să-l iubi și a-se alipi de el cu o încredere mai mare. Pe rând apoi se înpreținește cu colegii lui noi, cu cari la început de asemenea eră de tot rece. Mai ales făcând el această prietenie la sfatul noului său profesor, care îi îndeamnă a-se iubi între ei ca frații ne căutând că sunt din diferite părți ale țării. Tot asemenea sfaturi primi el și dela părinți, cari pe lângă acestea îl mai îndeamnă și la iubirea și atragerea către școală. Zicând că numai școala face pe om om, fără de care omul e mort spiritualicește. Toți se nizuiesc a învăța „chiar și aceia, cari ca tineri au încunjurat școala, acum la vârsta înaintată să căeșc și caută să suplinească ușorătatea lor din tinerețe, căutând a învăța sara după ce au muncit toată ziua și în zile de dumineci și sărbători”. Îi dau sfatul apoi părinții să-și iubiască pe învățătorul său, care în școală ocupă locul lor. Să se poarte cu bunăcuviință și reverință către bătrâni, să-i stimeze totdeauna și în tot locul, să fie cu milă către cei săraci, orfani și nenorociți și dacă poate numai să-i ajute.

Pe lângă aceste își mai însemnă tinerul Enrico și cu plăcere își reamintește povestirile frumoase enarate de profesorul său în fiecare lună câte una, cari sunt pline de exemple de patriotism, de iubire de neam și patrie.

Cu un cuvânt însemnă în anele sale tot ce a auzit bun și folositor dela părinții și învățătorul lui și toate faptele acestora, ce pre el l'a înpresionat în decurs de unui an școlar.

Dacă cetim dar cu atențiune această carte vedem că părinții cu învățătorul numai și viceversa trebuie să conlucre la educarea și creșterea copiilor. Un băiat dar numai în înțelesul spus aicea se poate educa și caracterul lui numai în acest senz se formează, când adevărat părinții împreună cu învățătorii și încă în deplină armonie conlucre la aceasta.

De autor e recomandată spre citire această carte mai ales băieților, o poate însă dar nu numai o poate ci ar trebui să fie citită de fiecare om cu carte, fiecare poate învăța din ea foarte multe principii de educațiune, de cari poate până atunci nici ideie n'a avut. În orișicine va produce dar mulțumire.

Sabin Ștefea,
t. c. III.

Alcoolismul.

Chestia culturii viței de vie după Dr. A. Forel. În țară la noi, ca și aproape în toate țările locuite de popoare romanice, oricine când vorbește în chestia alcoolismului propovăduind pentru abținerea se lovește veșnic de chestia culturii viței de vie. Din câte a putut citi în revista noastră cititorul s'a putut convinge că producțiunea vinului este numai un lux nefolositor, întru cât toată munca ce se depune și terenul întrebunțat nu servă, la urma urmei, de cât la consumarea unui product ce totul rău-făcător. Ni se răspunde însă că țara noastră ar fi ruinată prin suprimarea viilor. Să admitem pentru un moment că producerea oțetului, a stafidelor, a mustului nefermentat și a altor atâtea produse ce se pot scoate din struguri n'ar putea să înlocuiască producțiunea actuală de vin a viilor noastre. Cu toate acestea oricine trebuie să recunoască că dacă nu toate viile, dar aproape toate ar putea fi înlocuite pe terenurile ce ocupă, dacă nu cu un profit mai mare dar cel puțin egal, cu diferite cereale. Pe lângă aceasta agricultura încă nu e știință care a ajuns la capătul evoluțiunii sale ci contrariu ea e în plin progres, și de unde știm ce întrebunțări nouă se va putea da pe viitor terenurilor ocupate azi de vii.

Dar înainte de toate vreau să conving pe orice om inteligent și neprevenit că, după cum există o evoluție lentă a speciilor animale, a ideilor, tot astfel există și o evoluție lentă economică. Numai un catolicism neașteptat, lovituri violente fac să sufere pe unii oameni iar nici decum o evoluție ușoară, naturală, dispariția înceată a unei industrii, sau a unei culturi, a viței de vie de exemplu. Desigur că, dacă printr'o lege, bună oară, s'ar opri de odată în țară la noi producerea și vinderea băuturilor alcoolice, atunci vor fi ruinați o mulțime de producători și comercianți, îmbogățind în același timp pe alții și, ce-i mai principal, țara. Dar oricine își dă puțin seamă, nici nu se gândește la această posibilitate întru cât ea e exclusă. Reforma socială, ce propovăduim noi, nu este și nu va fi decât o reformă gradată și înceată care chiar prin aceasta nu va strica nimănui. Echilibrul economic, pentru care se tem atâtea, nu va fi de loc deranjat; el numai își va schimba baza trecând pe alta mult mai solidă.

Apoi, cât de rele profetii s'au făcut acum 20—30 ani, relativ la urmările căderii unor industrii de cari

se credea legată chiar existența țarei. Toate aceste profeții s'au arătat mai apoi mincinoase. Țara, în loc să piardă, a câștigat. Să se gândească oricine bine la rolul băuturilor alcoolice în viața individului și a statului și în curând va vedea că spaima, de care vorbim, este aproape ridicolă. Trebuie să adăogăm că, dacă printr'o minune toată lumea ar deveni de odată temperată, pericolul ar fi tot atât de mare ca și acel al abstenenței și cu mult mai mare decât acel, căruia i-ar da naștere progresul treptat al abstenenței, mai adăogați că el va fi suferit de toți iar nu numai de o parte. Pe lângă aceasta ar trebui să se știe că atunci când în țară la noi am avea vre-o două milioane de abstenenți ei vor putea să consume tot produsul viilor noastre fără a-l face să fermenteze. Iată dar și această ramură a bogăției naționale, cultura viilor, salvată, ba încă mărită în valoarea ei prin direcția nouă ce va fi luat.

Iată dar și această chestie îndestul lămurită. Pe mulți îi opreă a da ajutor la lupta abstenenței numai această piedică. Acum îl așteptăm! (*Antialcoolul*).

Fundarea Lojii „Andrei Șaguna“ Nr. 1, în Sibiu.

Anul trecut, s'a exprimat în această revistă dorința, sau mai bine zis speranța, că se va putea întemeia cândva, și în Transilvania, secțiunii (loji) de ale Ordinului Bunilor Templieri, care să ajute ca legăturile de frăție să se întărească și mai mult. La 30 Ianuarie, anul acesta, ni s-a întruchipat dorința prin întemeierea lojii „Andrei Șaguna“ în Sibiu. Mulțumim tuturor, cari au lucrat spre binele lor și spre bucuria noastră. Sunt mai toți oameni tineri, dar tocmai faptul acesta ne dă mai multă încredere; tinerețea e hotărâită, entuziasmă și muncitoare, și doar acestea sunt călitățile unui bun luptător antialcoolic. Sâmbătă 30 Ianuarie, seara, întruniți în frumoasa, cu mult bun simț și pricepere aranjată sală a *Reuniunii Sodalilor* (meseriașilor) *Români*, pusă cu deosebită bună voință la dispoziția noastră de Președintele Reuniunii, D-l Victor Tordășeanu, scriitorul acestor rânduri, ajutat de frații săi de Ordin din București, Em. Popescu și Al. Bening, procedează în numele Șefului Suprem al Ordinului, la instituirea lojii. Erau de față, pe lângă membrii români, fondatori, numeroși vizitatori din cele 2 loji germane din Sibiu „Bruckental“ și „Binele Poporului“. A fost o seară solemnă, frumoasă și serioasă, toți își dădeau seamă de însemnătatea întemeierii *celei dintâiu loji române în Transilvania*. În cele două zile următoare am avut prilej să fim onorați prin cunoașterea mai multor persoane de seamă din Sibiu, și să-i rugăm să ajute cauzei noastre și tinerei loji. Domnul Profesor seminarial Aurel Bratu, îndeosebi, care ținuse cât va timp înainte o conferință despre alcoolism și lupta împotriva lui, și vorbise pentru abținere desăvârșită, ne e foarte binevoitor și ne-a făgăduit întreg sprijinul D-sale. Gazetele „Foaia Poporului“, „Telegraful Român“, și altele, ne-au ajutat prin anunțarea fundării Lojii Bunilor Templieri. Sperăm că ne vor ajuta și de acum înainte și le mulțumim mult!

Marti 2 Februarie, după amiază, s-a putut ține în marea sală a „Asociației“, căpătată prin bunătatea bătrânului dar seninului ei Președinte, Domnul Șterca Suluțiu, o conferință antialcoolică, despre chestiunea alcoolismului, în general, și despre Ordinul Bunilor Templieri, în prezența a zre-o 200 de vizitatori. Majoritatea o formau studenții dela teologie și pedagogie.

Înainte conferinței a fost un scurt concert de vioară executat de fr. Al. Bening. Conferențiarul, fr. Em. Popescu, a vorbit în deosebită aterniune a tuturor, mai mult de o oră, stăruind asupra rolului covârșitor

al intelectualilor în mișcarea noastră. Aceste sunt pe scurt întâmplările dela Sibiu.

Ne simțim foarte îndatorați de deosebita atenție și bună voință a D-lor Șterca Suluțiu, Prof. Aurel Bratu, D-l Victor Tordășeanu, etc. și în neputință de a le răspunde altcum, le mulțumim prin această revistă în modul cel mai călduros. Să trăiască încă mulți ani spre binele fraților noștri din Transilvania.

La urmă, dăm un îndemn de muncă Bunilor Templieri din Sibiu. Să lucreze cu convingere, tărie și răbdare, spre înflorirea lojii lor.

Le mulțumim de frumoasele zile ce am petrecut în mijlocul lor. Ne vom aduce des aminte de dânsii.

P.S. Loja își ține ședințele în fiecare *Luni seara*. Deputat al Lojii a fost ales fr. Ioan Lazăr, Holzgasse, 20, iar Președinte (Șef Temperier) fr. Nicolau Popovici, Schulgasse, 20.

Vești dela Lojile din România, i-ar bucura mult.

(*Antialcoolul*)

Nr. 317 Șc. 1910.

Edict.

Prin aceasta se anunță, că decretul de întărire, estradat de către Consistorul gr. or. român din Oradea-mare la 17/30 septembrie 1901. Nr. 1549/205. șc. pe seama învățătorului Ilie Indrieș pentru stațiunea învățătorescă din Margine și perdut de respectivul învățător, — prin prezentul edict se nimicește, respective se dec'ară de nevalabil.

Oradea-mare 16 februarie (1 Martie) 1910
din ședința senatului școlar.

Vasiile Mangra m., p.,
vicar episcopesc.

CRONICA.

Un jubileu. Venerabilul părinte protopop al Orăzii-mari Toma Păcala a fost sărbătorit într'un chip plin de emoțiuni de superiorii, subalternii și admiratorii săi, din incidentul împlinirii serviciului său cinstit de 25 ani. La festival a luat parte și P. C. Sa dl vicar Vasile Mangra cu tot clerul și poporul din tractul Orăzii-mari. Iubilantului i-s'au adus elogioase cuvinte, i-s'au dat daruri în aur și argint și darul cel mai scump: iubirea generală ce i-s'a adus prinos iubilar. Să trăiești Toma nostru al amicilor tăi la mulți fericiți ani.

Alegerea de paroh din Socodor. „Revista Preoților“ are informația, că la alegerea de paroh din Socodor s'ar fi dat „mână liberă“ unora, vezi doamne, împotriva dorinței poporului, informație potrivită pentru a stârni bănuială de parțialitate împotriva conducătorului alegeții, care a fost P. C. Sa protosincelul R. Giorogariu, un lucru cel puțin riscat când e vorba de corectitatea părintelui protosincel. Faptul e, că în Socodor au competit doi preoți harnici, ambii cu legă-

turi tari familiare. Adversarii erau buni prieteni și s'au înțeles, să ceară de comisar pe prietinel lor comun R. Giorogariu, tocmai pentru de a nu se estinde animositatea peste limita actului electoral, ci prietenii iar prieteni să rămână după ce se va trece peste actul electoral. Alegerea nu eră tocmai ușoară, când stau față în față 652 votanți și partidele le erau egale, rezultatul final al alegerii dovedește că voturile s'au împărțit pe o parte 300, iar pe cealaltă 352. Comisarul n'a suprimat dorința sine qua non a unei partide (a celei cu 300 voturi) de a avea de bărbat de încredere pe notarul comunal, ci conform legalității, au admis constituirea biuroului din bărbați de încredere din ambele partide, în urmare și alegerea notarului comunal, aceasta este „mâna liberă“ dată domnilor, ce însă nu este alta decât liberă alegere, căci tocmai așa ilegalitate este a eschide pe domn ca și pe ziuasul cel din urmă. Rezultatul a dovedit, că notarul bărbat de încredere n'a putut influența asupra alegătorilor, căci a căzut cu candidatul său. Dar mai pe sus de toate, în Socodur e lumea mulțumită de tactul cu care a condus protosincelul R. Giorogariu alegerea, iar știrile culese și diresse despre „mâna liberă“, nu corăspund adevărului. Socodoreni ar putea spune și mai multe în cinstea părintelui protosincel, dar dănsul n'are lipsă de propte. A fost un act electoral liber în senzul cel mai constituțional al cuvântului și aceasta a lăsat adânci mulțumiri sufletești în Socodur, numai cei dela „Revista Preoților“ știu de „mâna liberă“ a darurilor.

În atențiunea candidaților de învățători: Cere-rile pentru admitere la examen sunt a se adresa și prezentă Consistorului eparhial până la 1/14 maiu, instruite cu următoarele documente: a.) extras din matricula botezaților; b.) testimoniul despre studiile pregătitoare; c.) absolutor sau testimoniile despre terminarea cursurilor pedagogice; d.) eventual și alte documente de serviciu. Candidații pregătiți în cale privată mai au să documenteze; a.) că după absolvarea cursurilor pedagogice au servit cu succes cel puțin un an ca învățători; și b.) că moralicește și trupește sunt neexceptionabili și apți pentru chemarea învățătorească.

Candidații cu 8 clase din școalele medii și clericii absolvenți au să documenteze că: a.) au funcționat cel puțin 1 an ca învățători, respective au instruat de sine în vre-o școală publică; b.) că moralicește și trupește sunt neexceptionabili și apți pentru cariera învățătorească.

Pentru cazul, că candidatul ar fi întrerupt cursurile, ori dacă dela datul ultimului testimoniu școlar până la prezentarea examenului de calificățiune ar fi trecut mai mult de 2 luni, candidatul prin documente dela organele competente are să dovedească ocupațiunile sale în acel interval de timp, precum și conduita morală.

Cererile întrate după termin nu se iau în considerare.

Bursa Șaguna. S'a pus cei fără sentiment religios dela Liga culturală din București să facă pe grozavul interconfesional chiar pe memoria

lui Șaguna și înființat-au burse ortodoxe-unite supuse concurselor ortodoxe unite și cu plimbarea bursierilor peste trei țări și trei universități ca și bălaurii din povești, cari cutierau cele trei țări și mări. Acum vine un alt năzdravăn intelectual în »Tribuna« din Arad și nici una nici alta, ci că seminarele noastre de proaste ce sunt, nici nu sunt capabile de a da elemente capabile de studii serioase universitare. Atâta frivolitate adunată într'un loc încă n'a mai văzut lumină. Vom reveni.

Poșta Redacției.

Doleantelui. Ți-am cetit scrisoarea esplicativă. N'am dubitat un moment în devotamentul D-Tale, decât am remarcat un fenomen în psihologia învățătorei noastre, care vrem să dispară. Pesimismul e venin pentru un suflet tinăr, care trebuie să fie plin de speranță. Gândirile și simțirile curate produc senin în suflet, lasă dar gândirile posomorite ale pesimismului și însănănează-ți viața cu gândiri optimiste.

Concurs.

Pentru indeplinirea parohiei de cl. II-a Bucea, protoprezbiteratul Peșteșului, se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare, în organul oficios: „Biserica și Școala.“

Emolumente: 1. Dela 75 nre de casă câte una vică cucuruz sfărmat. 2. Folosirea cimiterului bisericeii și a unui pământ de sub Nru catastral 747, lângă cimiter, cu un venit de 16 cor. 3. Stolele uzuete dela înmormântare mare 10 cor., — și mai jos, — după starea răposatului înmormântare mică 2 cor. dela botez 80 fil., venitele aceste anual fac circa 100 cor.

Întregirea dotațiunei dela stat, după cualificația alesului. — De locuință se va îngriji alesul, nefiind casă parohială. Catehizarea în școală cu elevii de religiunea noastră, are s'o făcă alesul fără nici o remunerațiune dela biserică ori dieceză.

Doritorii de-a ocupa această parohie sunt avizați, ca petițiile lor, ajustate conform dispozițiilor statutare și regulamentare în vigoare adresate comitetului parohial din Bucea, să-le înainteze Prea On. oficiu protopopesc în M-Telegd, având dânsii, cu stricta observare a §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii, să-se prezenteze în sfânta biserică din Bucea pentru a-și arată dexteritatea omiletică și rituală.

Pentru comitetul parohial:

Vasilie Bulzan,
preot președinte

Dimitrie Botiș
not. com par.

În conțelegere cu: Alexandru Muntean, ppresb. rom. ort.

1—3

Pentru indeplinirea postului de capelan temporal pe lângă deficientul paroh Gheorghe Leuca din Madrigesti-S. Buceavă în urma abzicerii fostului Capelan Ioan Popa prin aceste să escrie concurs cu termin de 30 zile dela 1-a publicare în foaia „Biserica și Școala“

Emolumentele sunt: I. Dela parohia matră Madrigesti jumătate din sesiunea paroh de 34 jugh. arător și pășune de după care contribuția va avea să solvească pe 1/2 alesul, jumătate din birul parohial care face 1 măsură de cucuruz dela tot numărul de casă locuit, jumătate din stolele legale. II. Dela filia S. Buceava 1/2 din 70 măsuri cucuruz bir parohial și jumătate din stolele legale. III. Casa parohială rămâne în uzufructul parohului până va fi în viața deci ca-

pelanul are a să îngrijă pe spesele sale proprii de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți să-și susțină recursele lor ajustate conform regulam. pentru parohii de glasa III. și adresate comitetului parohial din Madrigești-S. Buceava în termenul arătat oficiului protoprezvit. în Halmagi Nagyhalmagy sunt avizați să se prezente sub durata concursului în biserica din Madrigești spre a-și arăta dexteritatea în cântare respective predicament făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Comitetul parohial din Madrigești

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezbiter
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa I. **Călugări** la ordinul Venerabilului Conzistor din Oradea-mare Nr. 235/19 B. 1910 se escrie concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

Dela 200 case câte 10 litre cucuruz și 5 litre grâu; Stolele uzitate. Congna după cvalificațiunea alegândului.

Parohul va provedea catehizațiunea elevilor de școală fără alta remunerațiune.

Ceice doresc a reflectă la aceasta parohie, vor avea a să prezenta în termenul regulamentar în s. biserică din Călugări spre a-și arăta dexteritatea în tipic și oratorie.

Petițiunile și le vor înaintă pe calea protopresbiterului *Adrian P. Deseanu*, cel puțin cu 8 zile înainte de expirarea termenului de alegere.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Adrian Deseanu*, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Felcheriu** din ppresbiteratul Orăzii mari devenită vacantă prin trecerea la cele eterne a fostului paroh *Nicolae Popa*, se escrie concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“

Emolumentele sunt: 1. Intravilanul parohial. 2. Una sesiune de pământ arător și fânaț, dimpreună cu competița de pasc. 3. Dela fiecare număr de casă (96 nre.) câte o măsură bucate grâu ori cucuruz sau în bani 2 coroane. 4. Venitele stolare circa 100 cor. după cum sunt stipulate în prot com. paroh din 5/18 dec. 1909. 5. Întregirea dela stat

Contribuțiile erariale și comunale după pământul folosit le va suportă alesul. *De cortel până la edificarea casei parohiale se va îngrijă comuna bisericească.* Preotul ales va avea se catehizeze la școala din loc fără a pretinde remunerațiune dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de cl. III dela recurenți se pofteste cvalificațiune prescrisă pentru astfel de parohii. Recursul ajustat conform Regulamentului pentru parohii și adresat com. parohial din Fecheriu, se va înaintă la oficiul protopopesc în Oradea mare, iar recurenții cu observarea §-ului 20 din regulament în termenul indicat se vor prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în parohie spre a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

2—3

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de învățătoare dela școala confesională gr. or. rom. din **Belinț** să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt până în 1 iulie 1910: 1. În bani gata cvotele ce să vin din 600 cor.; 2. 12 metri lemne de încălzit; 3. Pentru conferință și scripturistică 20 cor., apoi locuință liberă și grădină de legumi; iar dela 1 iulie n. 1910 încolo dotația prevăzută în art. de lege XXVII din 1907.

Reflectantele sunt poftite a-și așterne concursesele, instruate în regulă, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Béincz, Temesmegye) și să se prezenteze într'o duminică sau într'o sârbătoare în s. biserică din Belinț.

Cele cu cvalificațiune mai bună vor fi preferite,
Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter
—□— 2—3

Licitațiune minuendă.

Pe termenul rezoluției Veneratului Consistor eparhial de sub Nr. 5544/1909, pentru repararea bisericii și zidirea unui gard nou de grilaj de fier la front, prin aceasta se escrie licitațiune minuendă cu termen la 4/17 aprilie a. c. oarele 11 a. m. în localitatea școalei confesionale.

Planul și preliminarul sunt la dispoziție în cancelaria oficiului parohial, conform cărora prețul de esclamar al tuturor lucrărilor e stabilit în suma de 3123 cor 73 fil.

Participanții la licitațiune sunt datori ca înainte de licitațiune să depună un vadiu de 10% în bani gata, ori hârtii de valoare acceptabile la epitropia parohială.

Se anunță de acum, că spesele planului și a preliminarului spesele contractului și ale colandării îl privesc pe întreprinzător, și că participanții la licitațiune n'au drept a reclama diurne pentru esaminarea planului și a preliminarului, ori pentru prezența la licitațiune.

Mândruloc, la 3/16 martie 1910.

2—3

Comitetul parohial.

Prăznicarele:

Bunavestire, Floriile, In-
vierea Domnului, Sfântul
George, pe lemn de tei,
conform prescrierei bise-
ricei noastre, frumos lu-
crate cu prețul de 9 Co-
roane bucate, se află de
vânzare și se poate co-
mandă dela: ==

Librăria Diecezană

din Arad, Str. Deák-Ferenc Nr. 33.